

Politiszkos žinios.

Karė Maskolijos su Japonija.

Mušis laivynių Togo ir Rozdestvensko jūrą laukiamas su nekantrumu kaip iš puses Japonijos teip ir iš puses Maskolijos valdonų. Vieni su pasiigimū laukia galutinio pergalėjimo savo priešo, kiti lukuriuoja per šitą mušį apvaldyti kiek teip lyg šiol laimingą ir pergalingą savo priešą. Maskolijai rupi dar per šitą mušį atitaisymas, ne tik savo žuvusių garbės galinūmū, su kuria ji pirmiausia garsėjo, bet ir, ypatingai, atitaisymas naminių reikalų, aprašymas žmonių, numalšinimas maistų, kurie vale valandą su smarkumu vulkanu gali išsiversti. Taigi abiem besimušančioms šalims šitas susisūsimas laivynių yra labai svarbus. Tuo tarpu laivynės vis dar nesuduria. Japonijai užpro estavus prieš Prancūzijos laivyną neutralizavimo tiesų, brudėjimas didelis pasidarė Prancūzijos parlamente; ministrų dūrubežinių dalykų Delcasse tuojas atsiskė nuo vietos, o Rozdestvensky gavo išgirsti, kad jis veik apiešitų pakrantes Cochino Chinės. Taigi, subatoj, 22 d. balandžio, Rozdestvensko laivynė apie pietus ištraukė iš Kamranh užtaikos, leisdamosi link Formozos pratakos.

Po nuplaukimui maskolijos laivynės, neužilgo pasigirdo toje linkmėje šaudymas iš kanuolių: mat per kelias dienas prieš tai toje vietoje matyta pajėgija, greitus ir žvalgius japoniškus kreiserius, su kuriais maskolijai, matyt, turėjo susiremti.

Admirolas Kamimura, sako, komanduojuojas japoniška žvalgie eskadra susidedančia iš dviejų ar daugiau sunkiausių ir pajėgiausių japoniškų sarvuotų kreiserių, keleto apsaugotų kreiserių Akitsu Sima skrydas ir pilno kompleto torpedinių laivų, sykiu padarant didelę pajėgą, kuri gali suteikti maskolijoms didelį nesmagumą, nors nėra tiek stipri, kad ržtisi ant abėlnos susikirtimo.

Šioje valandoje menama, kad japoniškos jūrinės pajėgos yra padalinios į tris dalis, sunkus kariški laivai ir keli torpediniai laivai yra po komanda Togo paties, arti pietinės Formozos, dabojančio du kelius iš Cochino China į Vladivostoką, kitos dvi dalys susideda iš leagvesnių laivų, kreiserių ir žvalgių laivų po vadovyte Kamimuros ir Uriu. Kamimura saugoja vandenius nuo Cochino China iki Philipinų salų. Uriu — pakrantes Cochino Chinės ir į pietus iki pratakos.

Paskirstęs tokiu būdu savo pajėgas japoniškas admiralas gali turėti ant akių kiekvieną pasijudimą maskolijos laivynės ir surengti lauką mušui ten, kur jam patinka.

Nors mušis laivynių lyg šiol nėra dar įvykęs gal, bet jis bile valandą gali įvykti. Išskėlusią Rozdestvensko eskadrą iš Kamranh prieplaukos nėsintis, kaip regis, į Vladivostoką, vienai seka japoniški žvalginiai laivai tykodami progos paleisti į ją kuodangiausiai torpedų. Nors maskolijai laiviniai yra persitikrinę apie savo pergalę, bet pašalinis tēytojas, pamatęs Rozdestvensko kariškus laivus, nenorėtų ti-

kėti į jų pergalę. Japonai yra labai išsilavinę, galbiaus už visas kitas tautas, laidyne torpedų, kurių jie turi didelę apšit, pereinaučių skaitliumi torpedinius laivus maskolijos laivynės. Šitą savo gabumą jau jie parodė ir laike karės su China, dabar gi dar labiau tame išsilavinimo, ir kariški ekspertai tvirtai tiki, kad maskolijai Rozdestvensko laivynėi turi būti pražuvimas nuo busimo susikirtimo su laivyne Togo. Rodos, tą prijaudė ir patsai Rozdestvensky stovinėdamas uždraustose jam terptautiškoms tiesoms prieplaukose ir, rodosi, vogte nori prisigriebti į Vladivostoko prieplauką.

Revolucija Maskolijoje.

Tuo tarpu, kada maskolijos biurokratija laukia su nekantrybe tolymuose rytuose išiegos susikirtimo savo laivynės su japoniška jūra, kiek galėdama, tēsia laiką apšaukimo kokių nors reformų savo pavaldiniams, kadangi pati nesumano už ko imtis ir kaip nuramdyti tuščiais žodžiais ir prizadėjimais ištroškūsus teisybės ir nors maza palengvinimų žmones, revoliucijinė pusė nesnaudžia ir rengia valandą sukilimo iš visų pajėgų su dideliu atšargumu ir sugiebumu. Nors valdžij yra aštriai prišakytą saugoti rubežius Austrijos ir Vokietijos ir perimti visokias revoliucijas proklamacijas, knygas ir raštus, vienog bombos ir ginklai, ypatingai amerikoniški revolveriai pereina didelėse apštyse nežiurint ant kuodidžiausio akylumo muitinyčių perdėtinių, kurie atplėšia kožą pakelį, iškrato ir išvar to visokius daiktus, išima net grindis kartais karuose, bejieškodami kontrabandos. Bet, nežiurint į tą viską, perėitą sanvaitę vokieškiems agentams nusisekė persigūsti per rubežį trilišką skrynų bombų ir kelias bačkas amerikinių revolverių. Skrynios ir bačkos buvo užžymėta kaip „prieimniskas tresla“, kurio buvo užtektinai daug ant viršaus ir apačioje skrynų ir bačkų, kad inspektoriat nenorėjo savo nosių kišti į jį, suuodę iš tolo pusėtiną smarvę ir tokiu būdu tas nusisekė pergabenti.

Austrijos revoliucionieriški agentai siūnčia Maskolijon tonais atsisaukimus, proklamacijas ir brošūras revoliucionieriškiausio būdo. Lenkija, anot žinių suvienytos spaudos, stovi visa kaip ant žarijų; perbadėję beturčiai žmonės dēlei vienvalinių bedarbių ir štraikų, kurstomi socialistiškų agitatorių maudžia savo pagiežą ant maskolijos valdžios ir praturtėnių savo luomų ir, kaip menama, per maskolijas vėlykas, kurios bus 6 d. gegužės, baisi kilenti plovynė maskolijos valdžios, valdininkų bei savininkų turtų. Šitas subruzdimas eina kas sykis didyn. Savininkams turtų gresia ne tik nužudyti mas turtų, bet ir gyvasties. Labiausiai šitas subruzdimas apsiereiskia parubežyje tarp Galicijos ir Karalystės. Penkiose dešimtyse parubežinių kaimų, padėjimas yra teip rustus, kad bile valandą sumišimas gali iškilti. Maskoliska valdžia išsiuntė ten kamienus iš Varšavos ir kitų Lenkijos vietų, kiek galima jos buvo be baimės atitrunkti.

Susivienijusios spaudos korespondentas iš Vilniaus rašo, kad darbas prie dabartinių išlygų nėra galimas. Valdžios begalinės komisijos nenuveikė nieko ir dvarponiai, darbininkai bei kaimiečiai yra persitikrinę, kad atviras sukilimas ir kardas yra vienintelis vaistas. Vėlykos gali atgabenti pradžia maišto su išpiovinu maskoliskų valdininkų.

Šitą stovį dvasios žmonių, šitą neapykantą despotizmo biurokratija mato gana gerai ir rengiasi sutikti užpuolimą sutraukdama kariumenę į tirščiau apgyventas vietas. Tuo tarpu, budama be pajėgos suvaldyti išsklydusius savo gaivalus, stengiasi nukreipti akis įnirtusių ant jos žmonių kiton pusėn. Jie siuntinėja agentus į tarpą žmonių ir siūdo vienus ant kitų; kaip ir įrankius tam tikslui biurokratija panaudoja tamsiąją minią, kaimiečius, siundydama juos plauti žydus, mušti dvarponius. Jei šitas vylius biurokratijai nusisektų, tai ji ir vėl galėtų atsistoti šiek tiek ant kojų, galėtų dar ant toliaus kiek užlaikyti savo rėdą dievo pavēstinių. Tai yra jų vienintelė viltis ir prie jos jie puola su visu stropumu.

Iš Odesos rašo laikraščio korespondentas, kad jam einant gatve mažiausiai trys aplinkraščiai tapo įbruktai ranka, reikalaujanti mūšimo žydų per ateinančias vėlykas. Parodžius jam juos policistui ir pradėjus tokius darbus peikti, ans nusistypojęs atsiliepė, jog juodu nēš žydais ir tas ano korespondento neturėtų apėiti. Po aplinkraščių stovi parašas „Tautiški Komitetai, Odesos, Kijavo, Kišinevo“ ir daugelio kitų vietų. Pirmas aplinkraštis buvo pažymėtas 33 tukstančiu, paskutinis 57 tukstančiu, kas parodo kaip skaitlingai šitie žudymo raštai yra platunami Maskolijoje.

Zymesniejie Odesos žydai, patariami daugelio gero vėlijančių krikščionių, mokslininkų, mokintojų ir kitų praklinėsiu žmonių, kreipėsi prie valdžij, idant sustabdytų platinimą šitų kurstaučių raštų, bet ant kitko visogalingas poliemeisteris atsakė jiems, kad jis neturi ant valdžios. Zydas prašant prizadėjimo — apgyrimo bent vaikams ir moterims per maskoliskas vėlykas, poliemeisteris atsakė, jog jis negali savige raišioti iš kalno, kadangi jis priklauso nuo padavadijų iš Peterburgo.

Panašūs atsakymai buvo duoti jėškaitiems apgyrimo žydams Žitomirij, Elizavetgrade, Baltoje, Chersonij, Kišineve ir kituose žydais apgyventuose miestuose. Taigi, anot vieno žydiško krausbiaus, suokalbais atnės kvisnus vaistus per vėlykas visuose dideliuose miestuose Maskolijos, sekant pavyzdžius Kišinevo ir Baku, jei užsieninis svetias neužsisot ir neateis pagalbon.

Platvintinimui tikrumo patalčiai rengiamų skerdynių per ateinančias maskolijų vėlykas, čion paduodame kelias ištraukas iš oficiališko Odesos laikraščio:

„Tie, kurie siūnčia deputacijas pas valdžij prašydami apgyrimo nuo spėjamų busimų užpuolimų, turi tuojas pasiliauti su šiais nerolajaiskiais pasielgimais ir butų vėlytina, kad jie geriaus savo laiką sunaudotų, rodydami

savo vaikams ir draugams neušimti štraikais ir kitais visomeniškais nerėdais. „Kas tik ateitų dris atidaryti savo burną apie projektuojamus ir rengiamus užpuolimus ant žydų, bus nubaustas, apkalintas ir kuniskai nubaustas.“

Šitose apytovose žydai gyvena su didele baimė. Jiems Kišinevo ir Baku skerdynės dar neišnyko iš atminties ir jie gerai žino kokia liudna ateitį jų laukia, pasisekus valdžioms įdunkinti tamsiasias minias. Todėl nežiurint ant šitų slapty grumojimų valdžij, kaip sako korespondentas, 160000 žydų ginkluojasi ir rengiasi ginti save ir savo moteris, kurios pirmesniuose maistuose buvo aukomis neįsipašakomo žiaurumo minios; ginkluojasi jie teipgi ir plėkelėmis vitrioliaus. Kišineve su daleidimu gubernatoriaus žyda organizuojasi į burius ginkluotų apsigynimui nuo užpuolimų tykloj pėnyčioj.

Odesoje ant galo valdžios pripažinę rustumą padėjimo pratraukia iš Tiraspolio du pulku kariumenės ir daugina pajėgas žandarų ir kazokų.

Prisikėlimas Kristaus laukiamas dideliu praliejimu kraujo po visus kraštas Maskolijos. Tegul gi jis išsilieja jei tas nėra išvengiamu, bet ne varginamų ir slegiamų žmonių, tik — jų prispaudę jų ir budelij.

Isz Lietuvos.

Iš Vilniaus.

Prie Vilniaus sūdo apėrio, tiesdarystos ministerija, prileido penkis naujos žydus prisakintus advokatus, po vieną: Kaune, Vilniuje, Telšiuose ir Minske.

Vilniaus knygų pardavinių savininkai susitaikė su pagalbininkais, kad pardavinių vakarais būtų uždaromos 8 val. (Zavadašis ir Makovskis uždaro 7 val.), o nuo balandžio iki rugsėjo — 7 val.; kad pardavinių ties vieną dieną, ar subatoj, (zydiskos), ar nedėlioj (krikščioniskos) būtų per visą dieną uždarytos. Kiekvienas pagalbininkas kas metą turi ties reikalauti po dvi sanvaites atsileio. Didesnės pardavinių sutiko ant Vėlykų ir Naujų Metų davinėti dovanas tarnaujantiems.

12 d. šio mėnesio Vilniuje štraikavo vien darbininkai odų išdirbinių ir duonkėliai. Odų išdirbinių darbininkai reikalauja vien 8 val. darbo dienos ir panaikimo darbų nuo štukų. Štraikuoja teipgi kriaučiai, bet tik žydai. Buvo suštraikavę teipgi urėdininkai žemiskiojo banko, bet išpildžius bankai didesnę dalį reikalavimų, urėdininkai sugrįšo prie darbo.

Iš Gardino.

Po Gardinū per Nemuną bus padirbtas naujas geležinis tiltas. Kaštus jis nemaziau kaip 800000 rubl.

Iš Baltostogės, Gardino gub.

Atsibuvo čia susirinkimas turtinųjų fabriky savininkų. Susirinkę nutarė uždaryti dirbtuves, kadangi tokiuose sanlygose kaip dabar, negalėdami išpildyti darbininkų reikalavimų, negali likti darbų. Kadangi Maskolijos tiesos reikalauja, kad darbininkų darbdavys prasalintų tik pirm dviejų sanvaitių, jam apie atsaky-

mą vietos pranešus, tai nutarta dirbtuvėse dirbti tik dvi sanvaites, o paskui jos bus uždarytos ant neaprubėžiuoto laiko. Apie nutartą uždarymą dirbtuvių fabrikantai pagarsino darbininkams.

Abelinas darbininkų štraikas Baltostogėj, koks buvo užgimes, pasibaigė 20 d. kovo. Per štraiką darbininkai iškovoję: sutrumpinimą darbo dienos nuo 11 ant 10 valandų ir pakėlimą algų nuo 5 — 10%. Laikė štraikų suarėštavo čia apie 1000 darbininkų; policijos dalyse pakėmėsiška policija muše suarėštuos. Sužeistų sunkiai darbininkų buvo apie 40.

Iš Belsko, Gardino gub.

Likosi čia suarėštuos katalikiškas kunigas Edvardas Milkovskis. Suarėštavo jį už tai, kad jis sūde atsiskė prisakinti katalikus liudinikus maskoliskoj kalboj. Jeigu visi kunigai neprisakintų katalikų maskoliskoj kalboj, tai nors nevieną pasodintų į kalėjimą, bet randa butų seniai turėjus panaikinti prievartą ir katalikai galėtų prisiekti prigimto kalboj; jeigu šiądien turį prisiegti kalbėti maskoliskai, tai tik kunigų kalte.

Iš Gardino pav.

Čianykščiam pavietij kaimiečiams trūksta šieno ir duonos. Valsčiai atsisaukia su reikalavimu skolinimo javų iš viešų krautvųjų duonos neturintiems ukininkams.

Iš Lietuviško Minsko.

Maskoliska ministerija rodo Minsko gubernatoriui daleidę: a) išdavinti specialiskus padavadijimus, (žinoma, kvailus, kadangi tie ponai, mažai išminties turėdami, išmintingų padavadijų išdavinti negali) ant užkirtimo kelio besiplatinimui maistų; b) už peržengimą tų kvailų padavadijų uždėti baudmes iki 3 mėnesių kalėjimo ir 500 rublių.

Iš Rygos.

Atsibuvo čia rinkimai miesto viršininkų. Šiuom kartu maskolijai, pabugę latvių, ėjo iš vien su vokiečiais prieš užpuolimą Lietuvoj buvo dang. Išradęs naujus ginklus to senos drutvietės negalėjo bet užtenkančių apgytinimū, todėl jās apleido ir didesnė dalis sugruvo. Rd.).

Iš Dorpat, Latvijo.

Visuose Latvijos pavietuose iškilio jau kaimiečių maištai. Buvo jau užpuolimai ant dvarų. Degina dvarus, kerta grius, o kaip užtikrina laikraštis „Moskovskije Vedomosti“ ir žmonių tulas skaitlius tapo užmūsty. Miestuose štraikai darbininkų nesiliauja. Visur tapo išlipnėtos proklamacijos priešingos randui.

Susimušė trukiai.

Ant Liepojaus-Romnų geležinkelio, tarp stacijų Solta-novka ir Buda Kamenska susimušė du bėganti į priešieną guses tavoriniai trukiai. Susidaužė 10 vagonų ir abi dvi lokomotyvus. Mašinstai, pečkurai ir konduktorai likosi sužeisti; tris sunkiai sužeistus geležinkelio tarnus reikėjo gabenti į ligonbutį.

Iš miestelio Sesiku, Kauno gub.

Uriadninkas čianykščio miestelio, Pety, išvažiavo su raportu pas pristavą ir nuo to sykio nieks jo daugiau nematė, prapuolė, kaip akmuo

į mestas į vandenį. Arklių rado ant kello, bet rogės teipgi prapuolė. Kas ateitiko su tuom caro šnipu, ar jis likosi užmuštas, o gal išdūmė į užrubežius, pridribęs kokių šelmų, nežinia.

Iš Raseinių.

Čianykštė savitarpinės pašolos draugystė atsiliepė teipgi į maskoliską vidaus ministeriją su reikalavimu, kad tiesos visų krašto gyventojų, nepaisant ant jų tautiškos kilmės ir tikėjimo, būtų visame sulyintos, kad nė jokia tauta neturėtų daugiau už kitą tiesų; kad būtų panaikinti visi aprubėžiamai tiesų lietuvių ir abelnai katalikų. Tik toks sulyginimas, tiesų visų gyventojų gali Lietuvą pakelti ekonomiskai.

Liskava. Suvalkų gub.

Liskava — mažas miestelis, stovi ant augšto kalno prie pats Nemuno. Iš kalno teka šaltiniai ir per tai nuo kalno teka į Nemuną čielis upelias. 1885 m. išsiveržė didelė vandens srovė prie paties bažnytkiemio, prie senųjų kapinių pradėjo griuti kalnas, vanduo išplovė senus grabus. Prabaščius, kun. Miliauckas sušaukė į talką visus ukininkus, užvertė šaltinį šakomis ir jas apibėrė žemėmis, ant jos prisodino karklių, tikėdamas, kad sužulėsius karklių šaknys sudrūtų kalną ir neduos jau griuti. Teisybė, karklai kalną sudrutino, jis negruvia, bet vanduo ir dabar teka.

Šalia miestelio yra dar du kalnai teipgi prie Nemuno. Ant vieno kalno yra mūras, akmens sulipinti su gipsu; mūras turi du sieksniu augščio (matyt, tai yra griuvėsiai senovės drutvietės. Rd.), apačioj yra akmenims užklotos olos. Žmonės kalba, buktos olos eina po Nemuną, viena, buk, eina į Gardiną, kita gi į Vilnių. (Turbut olos neina teip toli. Be abėjonės, jos ėjo į kitas artymesnes tvirtynes, kad Liskavos žmonės olos, nuo priešų galėtų persikelti į kitas tvirtynes. Toki slapti perėjimai yra visose senovės drutvietėse, o jų, dėl tankių kryžkiočių užpuolimų Lietuvoj buvo dang. Išradęs naujus ginklus to senos drutvietės negalėjo bet užtenkančių apgytinimū, todėl jās apleido ir didesnė dalis sugruvo. Rd.).

Kitas kalnas yra dar augštesnis. Ten yra daug plytų, bet nieks jų neima, nes žmonės kalba, jog kas iš čia paima nors vieną plytą, tai naklytj ateina kokia tai dvasia ir liepia nēst plytą ten, iš kur ji paimta (matyt, ir čia buta drutvietės, arba seno kapo. Rd.) ir tik kada prisakymą išpildo, daugiaus nepasirodo (sąpnus apie, naktines dvasias gali gmdyti baimė ir žmonių įtikėjimas. Rd.).

Lietuviai tą kalną vadina Pakleistarū. Matyt, jis nupiltas. Malonų bet daziniotų daugiau apie tas vietas; gal yra kur plačiau apie jas aprašyta (pilekalinį ir senų kapių, jie liko kur pamesti pilkam lauke, laukiniai žvėrių ir paukščių, rasi, jau su draskė jų konus. Paklusi daugybė maisto, drabūzių ir ginklų, maskolijų kariumenės bėgo; apie 50 tukstančių žmonių japonams pakliuvo į nelaisvę, kiti, protą igiję, patįs pasidavė.

Tai buvo tokia baisi skerdynė kokios da nėra buvę visam šitam kare. Daugelis mislijo, kad bent dabar pri-

reikia specialistų, gero noro nepakanka, o musų kunigai ne specialistai senovės liekanų tirinėtojai. Pilekaliniai, teip vadinami „milzių kapai“ nupilti dar laikuose stabmeldystės. Kasinėdami tokius kalnus ne specialistai gali vien sugadyti ir specialistams tirinėjimą apsunkyti. Rd.).

Šimkonis.

Nors dabar susipraskit!

(Atsilaukimas.)
Ir vėl baisios žinios parlekia mums iš to prakeiktojo karo. Emė, emė vyrus, gabeno į tą Mandžuriją; perėjo keli mėnesiai ir jau beveik visi ten galą gavo. Išeldami kiti tikėjosi, kad tik, rasi, greitai karas pasibaigs, rasi, negaus ten galo; patįs, savo akimis nepamatę, nenorėjo įtikėti, kad ten teip badaut reikėtų, kad toks baisus vargas būtų, kad, kaip musės, kristų žmonės. Liedami krūvinas asaras, jie atsisveikino su savo moterimis, brangiems vaikučiais, žilais tėvais, giminėms ir pažįstamais, ir didžiama iš jų jau daugiau nebebręs; kiti sugrįs be kojų, be rankų, be sveikatos ir apsakys mums baisius daiktus, nuo kurių plaukai ant galvos stosis. Tik pasiekaitykit jų gromas, o pamatysit, kokios baisybės jiems reikia pakelt. Jau kaip tik juos paėmė, daugelyje vietų reikėjo nemazai vargo pamatyti, vėžant tavoriniuose vagonuose — da daugiau. Jie gaudavo po 16 kapeikų per dieną, kartais nė to negaudavo, ir, meldžiamas, buk gyvas su tokiais pinigais, geležinkelio važiuodami. Užtai nedvaldžio kad daugelyje vietų jie staciale pradėjo „buntavoties“, kilti prieš savo vyresnybę, daužyti, kas tik po ranka pakliuvo; daugelis, da bevežant, pabėgo. Bet štai po ilgos, ilgos kelionės visai nuvarę, paigę, išbadę, nuvažiavo į vietą ir da baisesnius daiktus pamatė: šimtais randa nelaimingus kareivius sustirusius nuo šalčio; tukstančiais krinta nuo netikusio maisto, nuvargimo ir visokių ligų; visi apiplyę, užpuolimą Lietuvoj buvo dang. Išradęs naujus ginklus to senos drutvietės negalėjo bet užtenkančių apgytinimū, todėl jās apleido ir didesnė dalis sugruvo. Rd.).

Šimkonis.
Nors dabar susipraskit! Neneškite į tą prakeiktą karą savo galvų guldyti! Kad ir su ginklais rankose verstų eiti, prieškintės! Patys taisykitės sau ginklus ir kilkite prieš tokią valdžiją, kuri tesirupina turtingųjų reikais, o mus laiko gyvulių vietoje, išsiurbia iš mūsų paskutinius syvus ir da gyvastį atima! Jau risur kyla pasipriešinimas caro valdžiai; visi jau suprato, kad ji niekam netikusi. Daugelyje miestų jau pilasi dēl to darbininkų kranjās; kyla prieš savo skriaudėjus-ponus, bado prisipirti, sodiečiai; Lenkija ir Kaukazas visas sukilęs. Prisdėkite prie jų ir jūs, tik nedaužykite šelp žmonėms langų, nepelėskite sankrovų, neskriskite nekaltų žmonių, nenušėkite žydų, „bambūzų“ ar maskolijų beturčių — jų ir jie toki pat, kaip ir mes, žmonės, ir jie vėlka ant savo sprando ne lengvesnė už mūsų našta! Geriau palikti devyni abejotini biaurybės, o ne nubausti vienas nekaltas! Visur, kur tik galėdami, garsiai kalbėkite, kad jums nereikalingas tas kvailas karas; ukininkai, rašykite tokius nutarimus per valsčių susirinkimus, atsisakykite mokėsčius mokėti! Teskamba visur drąsus mūsų šauksmas: Mums nereikia karo!

Tegrasmena caro valdžia! Tegruvoja žmonių valdžia! Tegruvoja socializmas! 22-III-05. „Draugo Organizacija.“

Vyrai! nors dabar susipraskit! Neneškite į tą prakeiktą karą savo galvų guldyti! Kad ir su ginklais rankose verstų eiti, prieškintės! Patys taisykitės sau ginklus ir kilkite prieš tokią valdžiją, kuri tesirupina turtingųjų reikais, o mus laiko gyvulių vietoje, išsiurbia iš mūsų paskutinius syvus ir da gyvastį atima! Jau risur kyla pasipriešinimas caro valdžiai; visi jau suprato, kad ji niekam netikusi. Daugelyje miestų jau pilasi dēl to darbininkų kranjās; kyla prieš savo skriaudėjus-ponus, bado prisipirti, sodiečiai; Lenkija ir Kaukazas visas sukilęs. Prisdėkite prie jų ir jūs, tik nedaužykite šelp žmonėms langų, nepelėskite sankrovų, neskriskite nekaltų žmonių, nenušėkite žydų, „bambūzų“ ar maskolijų beturčių — jų ir jie toki pat, kaip ir mes, žmonės, ir jie vėlka ant savo sprando ne lengvesnė už mūsų našta! Geriau palikti devyni abejotini biaurybės, o ne nubausti vienas nekaltas! Visur, kur tik galėdami, garsiai kalbėkite, kad jums nereikalingas tas kvailas karas; ukininkai, rašykite tokius nutarimus per valsčių susirinkimus, atsisakykite mokėsčius mokėti! Teskamba visur drąsus mūsų šauksmas: Mums nereikia karo!

Tegrasmena caro valdžia! Tegruvoja žmonių valdžia! Tegruvoja socializmas! 22-III-05. „Draugo Organizacija.“

Tegrasmena caro valdžia! Tegruvoja žmonių valdžia! Tegruvoja socializmas! 22-III-05. „Draugo Organizacija.“

Atsisaukimas.

DRAUGAI! Štraikai. Štraikai be galo. Jie, it maras, eina iš fabriky į fabriką, iš miesto į miestą, jie apima geležinkelio linijas, randa sau vietą ant garlaidžių. Štraikai visoj Rosijoje. Tai kova darbininkų už savo geresnį gyvenimą — kova su fabrikais, — kapitalistais. Sunku mums kovoti! Įstatymai caro valdžios negina musų reikalų, — ne tik ką negina, bet jie mus tiesiog smaigia. Įstatymuose užginta mums vienytis į draugystes, laisvai rašyti knygoje ir laikraščiuose apie savo padėjimą ir kokiū būdu geriau kovoti už jo pagerinimą. Laisvai rinkiti ant susirinkimų, laisvai kalbėti mums užginta. Mes negalime dalyvauti valdyme viešpatystės ir caro valdžia išduotų tokius įstatymus, koki jai tinka, o mes tik tempiame jų slogą. Štai, ką mums duoda caras ir jo valdžia, užtarėja tamos ir ne teisybės. Mums nėra jokių tiesų, kurios apsaugotų mus nuo fabrikančio godumo ir prispaudimų. Sunki mus kova. Ką mes išgavom nuo fabrikančių vakar, tą jie mums atima šiądien — nėra to dienos, kad fabrikantai nelaužytų savo prizadų — jų sauvale neranda savo rubežius. Ir tas tik dēl to, kad Rosijoje yra caras su savo valdžia, kuri nuo galvos iki kojų apsisaukus krauju savo

žmonių. Čaras ir jo valdžia — Maskolijos žmonių bėda. Jis nori nuskandinti žmonių kraujuose visą Maskoliją, idant tik ji nebepaliktų savo tiesų, ir kraują upėmis plūsta ir bėga gatvėmis: Rygos, Liepojos, Maskvos, Varšavos, paties sostinio, Peterburgo. Draugai! Šalin caro valdžią! Perstokime tikėti į gerumą savo galvą uždėjus ir budėjus!... Vienybėje — mūsų išgyvenimas! Susivienykime, lietuvisai, žydai, lenkai, rusai, žodžiu — visi, kas nebepatinka tiems, kurie valdžia ir karo sutrupinti savo jungtį! Vienybė — mūsų išgyvenimas... — tegul plevėsuoją ir pūreną ant demonstracijų raudonos vėlavos visų tautų, teskamba visose kalbose: „šalin caro valdžią!“

Isz Amerikos.

Valstas nuo vėjo.
New York. Čianykščiame Flower ligonbuty pradžioje laikyti naują vaistą prie gydymo vėjo sergančių ir tai išbūdo kuo geriausias vaistus. Naujas vaistas — yra tai radijui, bet ne grynas, tik sumažintas su kitomis medikamentais.

Pasimire politikierius.
Washington, Conn. 21 d. balandžio pasimire pagarsėjęs amerikietis, kuris nors ant žemės, bet parvėnė politiškos intrigos, politikierius, Washingtono senatorius Orville Platt.

Apvogė italijonus.
Albenton, Pa. Vienos nakties namuose 20 italų vyriškių apvogė su chloroformu ir pavogė 3000 dol. Mena, kad tą padarė agentas Teneko, kadangi jis potam iš miesto prapuoė.

Andros ir sniego darganos.
Omaha, Neb. Šitose aplinkose 20 d. balandžio siaus sniegas dargana. Siautė prie to ir vėtra, kuri pasiekė net aplinkines Periojos, W. Est Periojos vėtra sugrūvė portą triobų, o daug pagadino, ant farmų nuplėšė triobų stogus.

Gorkio pasavintas sunus.
Suvienytas Valstijas pribuvo pasavintas sunus garsaus maskolios raštininko Gorkio, Mikalojus Zavalakis, 21 metų jaunikaitis, kuri pasiekė net aplinkines Periojos, W. Est Periojos vėtra sugrūvė portą triobų, o daug pagadino, ant farmų nuplėšė triobų stogus.

Žemes drėbėjimas.
Krook, La., ir aplinkinėse patėmytose žemes drėbėjimas, kuris vienog nepadarė jokios bėdės.

Nupirko milijoną akru.
Sikston, Mo. Viena kompanija, kurioje pirmininkauja vyskupas Glennon iš St. Louis apipirko čion milijoną akru žemės, su mieriu apgyvendinimo ten katalikų iš New Yorko ir New Orleanso. Kaip rodosi dar kitas šimtas tūkstančių žemės bus apipirkti.

Bankas apvogtas ant \$1500000.
Milwaukee, Wis. Pirmas tautiškas Bankas 25 d. balandžio tapo uždarytas, pasirodė, kad yra dalinamas tarp banko paties viršininkų. Suarštuotas banko pirmasis Fr. G. Bigelow prisipažįsta pats banką apvogęs ant \$1500000, nuopuoli laukiamas ant \$800000. Jo raštininkas, kuris jam daridarbėję knygas, yra pasprūdęs.

Explozijos.
Kingdon, Ont. Ant rando garlaivio „Scout“ eksplozavo garo rezervoras. Explozijos 3 ypatos likosi užmuštos, o 4 trūksta, su kuriomis nežinia, kas atsitiko.

Greensboro, Pa. Namuose Jo no Kimole atsitiko eksplozija garalinos butelio, iš kurio išspylė deganti, gazalina ant arti stovinčių vaikų. 3 vaikai suėdę, vienas teip sunkiai tapo sužeistas, kad ant jo išgijimo nėra nė mažiausios vilties. Prie gesinimo užgimuso gaisro 3 ugnagesnės likosi sužeisti. Du kaimynai, kurie bandė gelbėti iš degančių namų vaikus teipgi liko sužeisti.

Charleston, W. Va. Cabin Creek kastyne, netoli Kayford, atsitiko eksplozija, kuri užgriovė dalį olos ir užkirtė 10 darbininkų išsigelbėjimo kelią. Keturi liko baisiai sužeisti dar gyvi ištraukti, o šeši yra negyvi olo.

Quebec, Canada. Netoli nuo čia, miestyje St. Anne de Pacatiere suėdę namai prancuzo Buchier. Ugnye praužo 7 vaikai Buchier.

Nashville, Ten. Sudėję čia didžiausia trioba Vanderbilto universiteto. Blėdį gaisro padaryta skaito ant 200000 dol.

Montreal, Canada. Kliostro rių Sv. Genovefos Quebec siautė gaisras. Sudėję prie to 8 merginos mokytinės, viena miniška ir 4 teip moterys.

Tanpahi, Neb. Nezinomi pikta dėjai pavašino degtine sumaištą su mediniu alkoholiu keliasdešimt vyrų. Nuo to 20 ypatų pasimirė, o pikta dėjai pasprudo.

Gubernatorius La Fayette, Wisconsin valstijoje užtvirtino bilių, užginatų dirbimą ir pardavinėjimą popierius ir popierius popieriams toje valstijoje. Bausmė už perzengimą išneša nuo \$5.00 iki \$500, arba nuo 30 dienų iki 6 mėnesių kalėjimo.

Cleveland, Oh. Kokia tai Marš Dickerson'ienė nuo 20 metų namis miega stovėdama, pasirėmus prie sienos. Doktorams ji sako, kad lovoje ji negalinti gulėti, nes jai rodo, jog puolanti į pragari ir ten kęčiantis sunkias kančias. Nežinut ar teip nepaprastus pailios moteris išrodo gerai ir nejaucia nuavargimo. Doktorai negali sužinoti, kas tam yra priežastis.

Isz darbo lauko.
Denver, Cal. Darbai eina čia puslaniai. Yra pora Smelterių ir kitokių dirbtuvių. Paprastai darbininkas gali uždirbti nuo \$1.50—8.00 ant dienos. Naujas što gubernatorius užtvirtino tiesas 8 val. darbo, bet tik tokiuose darbuose, kurie kenkia sveikatai; kitokiose vietose reikia dirbt 10—12 val. ant dienos.

Lietuvių yra čia 6 šeimynos ir keli pavieniai; lenkų yra diktai, jie turi savo bažnyčią ir kunigą. J. M.

Wilkes Barre, Pa. Vietinės anglų kastyne ir aplinkinėse dirba dabar labai gerai ir kaip sako dirbęs pilną laiką per visą vasarą. Išėjimas anglies mištos apie linkęse paskaita kartais gana didelį aukštį. Zinovai tvirtina, bukomanija iš laiko nori apsirūpinti su atdėliu anglies prieš galimą štraiką pavasarį 1906 m.

Chicago, Ill. Bardaskučiai susitaikė su darbininkais. Ant tolesnio laiko mažiausios algos pagalbininkų turi būti 12 dol 50% nuo uždario virš 18 dol. ant sanvaits. Bardaskučinytis turi būti uždarytos 4 val. vakare, suba toj 10 val. vakare, o serėdoms nuo 12 val.

Mahanoy City, Pa. Darbai šitose aplinkinėse eina dabar geriau negu pirma. Dabar visose kastyne dirba; stovi tik New Boston kastyne, bet ir jose prasidės darbai liepos mėnesį. Norą darbai eina dabar geriau, bet yra vis daug žmonių be darbo.

Chicago, Ill. Štraikas išvaiziotų Montgomery Ward Co., iššauktas priėjimui štraikavimės rubsiavimas, tapo atšauktas be pasisekimo ir darbininkai bandė kurti savo vietas atgal prie kompanijos.

New York. Valdžios što S. Carolinos parengė čia specialią biurą įieškiojimo darbininkų: mat Carolinai trūksta darbininkų, o New Yorko daugybė yra be darbo.

Youngstown, Oh. American Steel Hoop Co. ketina uždaryti savo dirbtuves Youngstown, Warren, Gerarde, Greenville ir jų vietot pastatys vienas didesles aplinkines Clairton.

Butler, Pa. Prasidėjo darbai dirbtuvėse Standard Pressed Steel Co. Kompanija garsina, jog reikalauja darbininkų.

Chicago, Ill. Katilioriai laivų dirbtuvėse nutarė štraikuoti, jeigu darbdaviai ne pakels algų ant 25c. už darbo valandą.

Vanderbilt, Pa. Darbai lygiai kastyne, kaip ir prie kokso pečių eina čia šiom kartu gerai.

New Orleans, La. Pietiniuose štetuose trūksta darbininkų medvilnės plantacijoms.

Isz Lietuvos diru.
Isz Brooklyno, N. Y. Švėskime I d. gegužio, vienintelį darbininkų šventę, kuria apvaikščios visos pasaulės darbininkai. Tą dieną, kas metą apvaikščiodami, jie parodo savo skriaudėjams, kad supranta savo padėjimą, parodo lojo laiko valdytojas svieto, jog ir darbininkai reikalauja sau lygių su kitais tiesų, reikalauja 8 valandų darbo dienos, viešais kaštais aprūpinimo darbininkų senatvės arba nelaimingose atsitikimuose nuudžiusių sveikatą, aprūpinimo našlačių, likusių

be penėtojų, teipgi politiškos ir ekonomiškos laisvės, laisvės susirinkimų, kalbos, rašto. Švėsdami I dieną gegužės, parodo solidariskumą viso svieto darbininkų. Šventė ta įsteigta ne kapituliu, ponų valdono, ne kunigų, bet pačių susipratusių darbininkų. Todėl visi darbininkai ir darbininkės švėskime tą dieną, apvaikščiodami vienatvę mūsų šventę, kelkime demonstracijas prieš mūsų skriaudėjus.

Lietuvos Suny Dr-te Brooklyne, ant paminėjimo darbininkų šventės, parengia prakalbą, kurios atsisbus 30 d. balandžio, 2 val. po pietų, svetainėje Pale Hall, 9193 Grand st. Brooklyne.

Kviečiame visus darbininkus ir darbininkes susirinkti kuo skaitlingiausiai ant minėto susirinkimo. Po prakalbų bus liuosos diskusijos. Kiekvienas, kas tik norės, galės gauti balsą. Įžanga už dyką visiems.

Kviečia Lietuvos Suny Dr-tes Agitacijos Komitetas.

Isz Wilkes Barre, Pa.
Paėmęs laikraštį su džiaugsmu pamatai, kaip aukos tautiškiems reikalams duosniai plaukia prie kojos progos susiejimo kuo skaitlingiausiai ant minėto susirinkimo.

Po prakalbų bus liuosos diskusijos. Kiekvienas, kas tik norės, galės gauti balsą. Įžanga už dyką visiems.

Rods, girdi labai daug aukaujamų mūsų brolius ir tai ne vien centais bet ir doleriais ir dešimtimis, tik gaila, kad tos aukos eina ne saviems, tik svetimiems, iš ko mums puskui buna tik gėda ir pažeminimas.

Tai paveikdon, paėmus atsitikimą 15 d. balandžio: vienam pargabenuis rangalo prisirinkto pilna grėčia ir gėre per naktį, o kada gerai iš jo išėjo kumštis ir lermą kelt; ant lermo pribuvo miesto sargai, ir būnant po 12 nakties ir nedėlioje, nugabeno sučiuopę 11 ypatų į šaltai, už ką, žinoma, turėjo visi gerai užsimokėti.

Nebūtų dar teip didelė gėda, jei tą padarytų koki netikėliai, bet čion buvo visi tikri geri katalikai, kiti net bažnytiniai draugai viršininkai (vardas ar prigėlėjimas prie pagirtinį įstaigą nėra dar davdu gerumo keno nors. Rd.). Broliai wilkesbarriečiai katalikai, pamekime blogus darbus ir mėgkime atsizmėti kuomi nors geru; mokinkimės blaivystės ir meilės artymo kad ir nuo ty, kuriuos vadinate bedieviais. Skaitykime laikraštis ir knygas, o tasyk mokesime praleisti laiką priderančiai, smagiai, su ramia širdžia ir ištęsimė paaukauti po keleto centų ir teip svarbiems mūsų tautiškiems reikalams.

Tikras katalikas.

Isz E. St. Louis, Ill.
Lietuvių yra čia diktas būrelis, bet besidarbojančių ant mūsų tautos labo yra labai mažai, bet ir tie vasių darbo nematyti. Ant susirinkimų, vietoj kokių reikalų pastumti pirmyn, kiekvienas traukia atgal ir per tai mūsų tautiškas vežimas, sykį nuklimpęs, stovi ant vietos.

Pereituose metuose tautietis Razokas surganavo tautiški draugystę S. Daikanto ir 88 Susiv. Liet. Am. kuopą. Budamas kuopos sekretorius, ant materijališkio sudrumtinio kuopos ar draugystės nuodėmė leisti ant išlaikimio laikrodžių ir tikietus išsiuntinti visoms Susivienijimo kuopoms. Traukimas turėjo atsitūti 4 d. kovo, bet tuom tarpu Razokas pasitraukė iš draugystės ir nepalikė adreso ir užmanymas, nors ant jo įvykdinimo padėti buvo kaštai, nei galejo būti išpildytas. Pinigus už parduotus tikietus turime grąžinti atgal.

Ant pereito susirinkimo (kuopos ar draugystės? Rd.), atsiėmusio 9 d. balandžio ant Jocius sales, likosi išrinkti tūli nauji viršininkai: vietoj vėlonio Soročkos — kasieturiu aprinko J. Brazį, sekretoriu — Bonetą; finansų sekret. — Gaizauką; prezidentu liko tas pat J. Milosevičia. Pabaigus susirinkimą, J. Gaizaukas padavė įėjimą paaukauti, kiek galint, ant tautiško reikalų, ypatingai sušėlinę revoliucionierių, kovojančių už mūsų tėvynės laisvę. Ant to miero aukavo: J. Zalaukas \$1.00, J. Gaizaukas 50c.; J. Bražys, J. Milašius, V. Bonieta, J. Metrikas ir A. Jonikas po 25c.; iš smulkų aukau susirinko 35c. taigi iš viso \$3.10. Pinigus siunčiame į „Lietuvos“ redakciją revoliucionierių fondui.

J. Gaizaukas.

Isz Waterbury, Conn.
17 d. balandžio Sus. L. L. kuopai laikė nepaprastą susirinkimą, ant kurio nutarė švėsti I gegužės,

kaipo vienintelį darbininkų šventę. Tą dieną bus prakalbos, deklaracijos ir dainuotos tautiškos dainos.

Prasidės pirmą valandą po pietų, trauksis iki vėlybam vakarui, ant L. P. C. Klubo sales ant Dr. her ave.

Jei bus pritaręjų užtektinai, galima bus vaikščioti nors viduryje svetainės, maršuoti po raudoną vėlavą.

Norintieji prisidėti prie šventimo I gegužės — tesikreipia prie pirmosidžio kuopos L. L. Susiv. V. S. Zubricko, kuris sutauks viską gražiai.

Darbininkai ir darbininkės meskim darbus pirmą dieną gegužės mėnesio ir pabandykim nors pirmą sykį, bet su meile atšvėsti tą teip svarbią dieną.

„Šalin despotizmas ir vergystė! Te gvyvoja darbininkų laisvė ir lygybė!“

Kuopos raštininkas.

Isz Thorpe, Wis.
4 d. balandžio tapo išbalsuotas mūsų tautietis p. F. Mikolainis pirmosidžio Clark Co. Town of Wythebe, Thorpe, Wis.

Ponas F. Mikolainis visados atvirai agituoja už Socialistišką partiją, kur tik randa progą.

Du metai atgal, buvome sutvėrę iš vietinių lietuvių ir lenkų Socialistišką kuopą, bet per intrigas kuopai, kuopa pairo, pinigus pasiūkusius \$3.66 pasikirstėme reikalams lietuvių ir lenkų revoliucionierių, lenkams \$1.66, o lietuviams \$1.50, nes lenkų buvo daugiau sargarių tuo kuopai.

Paskutiniame laike matyti ir tamsumas lenkai pastoję priilankesniais Socialistams, jeigu išbalsavo ant uždaro atvirą socialistą p. Mikolainio.

Jonas Kurtinaitis.

Maskolios sapnas.
PARAŠĖ V. DOROSKVIČ.

Prieš mane stovėjo kareivis, pilkame, sukskustam, suplyšusiam plėčiuje. Jo nojis ir veidų žandai buvo be mėsos, išrodė lyg vakcinai. Jis žiūrėjo į mane liudnomis akimis, kaip tas, kuris daug kentėti turėjo.

— Labą dieną pone! — tarė jis tykliai.

— Aš atsikiau, kiek galėdamas, draugikiai ir karšiai.

— Laimink Dieve, drauge! Pasiūrejo jis į mane aštriai ir atsakė: — Su pasimirusiais teip nekalba.

Salti prakaito lašai prie ty žodžių pasirodė ant mano kaktos ir pasiliovė kvėpavimas.

— Kaip, kas pasimiręs? — paklausiau aš.

— Manę užmušė Port Arthure — atsakė jis palengva. — Nenusi-gaskite, aš vien norėjau jus atlaikyti... Jus pažistate mane?

— Kokia tau pravadė? — Palauk, aš atsiminsiu!

— Ten buvo žmonės, kurių nuo dumų pajudavę veidai iš grabių ir kazematų žiūrėjo. Jie ne atsikinėjo ant klausymų, rodėsi, kad nieko nesupranta. Tai buvo aš. Nebuvo tai gyvi žmonės, tai buvo šėlėliai — tai būvau aš. Skorbuto apvaldyti žmonės, su atidarytomis žandais grįžo iš ligonbučių ant pylimų ir kovojo toliau — tai būvau aš, pone. Aš tik paprastas kareivis; laikraščiuose nėra mano pravadės.

— Gal nežinojote tasyk, kas „ten“ atsitiko?

— Aš nuleidau žemyn akis ir ne drąsiai tariau.

— Bet jie visi žinojo! Su liudnu nusišypsojimu ir pasi-gailėjimu, paklausė jis:

— Bet ta šokėja, ar labai jums patiko?

Sustojo mano kvėpavimas.

— Aš nežinau, negaliu gerai atsiminti. Aš sėdėjau ten ir mačiau žiūlus kalnus negyvų kunų. Kad japonai delmintų metų rengėsi į karą, aš žinojau; teipgi žinojau, kad pas mus nieks nemislijo pirmą laiką, ku siūsti ten kareivius. Visą, kas turės atsitikti, aš pamačiau permačiau. Todėl netėjimai, kaip prieš mane šoko. O kiti... aš prisiekiu Tau... ir jus buvotė į širdyse... visi, visi... iš visos širdies...

— Bet jus sakote, kad apie viską žinojote.

— Klausyk, aš noriu tau būriausią papasakoti. Septyni metai atgal aš būvau Japonijoje ir galėjau ten aiškiai matyti rengimąsi į karą su Maskolija. Visi svetimiečiai, kurie delimitėms gyveno ten, pasakojo, jog Japonija rengiasi į karą su mums. Tas besirengimas traukėsi tasyk jau per 3 metus. Kada Yokahamoje, ant užmanymo pramonings [taiso] pradedėjo tarybos, likosi nutarta: dabar ne laikas rūpintis apie pramonę, ateina karas su Maskolija, reikia laukti, kaip ji pasibaigs. Japonija rengė milžiniškus darbus, rengė galinę laivynę; krašto gi viduriuose, kur svetimtautių ne buvo, buvo mokiniai kareiviai. Mes, kurie nuo seniai gyvenome Japonijoje, tą viską žinojome...

Sugrįžęs namon, aš norėjau persigėjęms pagarsinti. Aš paraliau, bet cenzorius, urėdinkas, viską, kas turi būti uždrausta, turi pirma perskaityti — išbraukė viską, ką aš parašiau; tardamas: „prašau labai, ne jokį erzinautį, sėjančių neramumą frazų! Kokią tie maskoliki raštininkai turi man į rašyti tik apie erzinautius, būriaus dalykus ir tai kraite, kur teip daug gero ir gražaus. Kodėl nerabote jus apie svarbius dalykus? Ar tokie nėra gana? Apie karą negalima nieko garsinti.

— Ir jus paklausė?

— Mes visi klausome urėdinkų prisakymų.

— Bet kaip ilgai, kaip toli eina jūsų paklusnumas?

— Jis ne turi gal, neišnaikina-mas, amėnais, iki paskutiniam atsidusėjimui ir dar toliau. Klausyk, tik, klausyk! Tą pačią dieną — tik gal ne norėsi tikėti, bet tas buvo paskai laikraštį, taigi 26 d. sausio, buvo mums prisakyta, ant Dievo malonės, saugoties erzinti japoniečius. Aš apskaičiau tasyk laiko skirtumą tarp tolimų rytų ir čia, kad tikrai žinoti kada tas pasakymas likosi išduotas. Ir suradau, kad tas buvo tame laike, kada japoniečiai mūsų mušio laivus išmetė į padangas.

— Tai pas mus buvo naktis, baidėsi naktis!

— Čia buvo dar diena, liudna, nusiminimo diena...

Jis petraukė man švelniai, draugikiai.

— O, pone, palikite tą, nesier-zinkite. Kągi senas žaidžas draskyti... Tas jau seniai parėjo... Aš numiriau utarinke, 21 dieną šio mėnesio. Po to diena gal perėjo jau 11 mėnesių.

— Karė traukiasi jau 11 mėnesių.

— Taigi teip kaip Sebastopol... Aš numiriau ligonbuty; vaistų ne buvo, daktaras bėgiojo kaip pasuities. Ant galo jis sušuko: na, tai jau po viskam... na dabar jau mes viską gausime, teipgi vaistus. Ką jis tasyk mislijo? Kam gi buvo po viskam? Ar mums? Mes žiūrėjome į jį ir ant galo su-pratome, kad mums nėra jau nė jokios vilties. Bet mes, pone, ne norėjome mirti! Mirti tą dieną mūsų radosi bausi. Port Arthure buvo teip tyku kaip ant kapi-nių; tokios tykumos, tokio ramu-mo per čius metus mes ne per-gyvenome. Mislyti, kad šiądien tavę ne užmušė rodėsi mums įsta-bium. Dabar, svaiojome mes, eisi-me namon, į mūsų šeimynas, pas-vaikus! Mes juos vėl pamatysim... Ir tokioj valandoj, po-ne, toj minutoj, kada rodėsi jog visi kentėjimai išnyko, mirti! — Tai, lygiai tasyk, tuo minutoj, kada aš numiriau, prieš aušrą.

— Tą patį utarninką, beveik ta-me laike, aš buvau teatre. Dave veikla... kaip jis vadinais? „Kliostorių“ arba kitaip, panašiai. Akty tarpusė kalbėjome apie dalykus be vertės.

Man radosi, kad jis man norėjo pritraukti. Iš išbalsuos lupos nusišypsojo ir jis paklausė: — Na, koki ten buvo tie daly-kai?

Ju klausymas ir jo juokas buvo man ne malonus.

— Gal nežinojote tasyk, kas „ten“ atsitiko?

— Aš nuleidau žemyn akis ir ne drąsiai tariau.

— Bet jie visi žinojo! Su liudnu nusišypsojimu ir pasi-gailėjimu, paklausė jis:

— Bet ta šokėja, ar labai jums patiko?

Sustojo mano kvėpavimas.

— Aš nežinau, negaliu gerai atsiminti. Aš sėdėjau ten ir mačiau žiūlus kalnus negyvų kunų. Kad japonai delmintų metų rengėsi į karą, aš žinojau; teipgi žinojau, kad pas mus nieks nemislijo pirmą laiką, ku siūsti ten kareivius. Visą, kas turės atsitikti, aš pamačiau permačiau. Todėl netėjimai, kaip prieš mane šoko. O kiti... aš prisiekiu Tau... ir jus buvotė į širdyse... visi, visi... iš visos širdies...

— Bet jus sakote, kad apie viską žinojote.

— Klausyk, aš noriu tau būriausią papasakoti. Septyni metai atgal aš būvau Japonijoje ir galėjau ten aiškiai matyti rengimąsi į karą su Maskolija. Visi svetimiečiai, kurie delimitėms gyveno ten, pasakojo, jog Japonija rengiasi į karą su mums. Tas besirengimas traukėsi tasyk jau per 3 metus. Kada Yokahamoje, ant užmanymo pramonings [taiso] pradedėjo tarybos, likosi nutarta: dabar ne laikas rūpintis apie pramonę, ateina karas su Maskolija, reikia laukti, kaip ji pasibaigs. Japonija rengė milžiniškus darbus, rengė galinę laivynę; krašto gi viduriuose, kur svetimtautių ne buvo, buvo mokiniai kareiviai. Mes, kurie nuo seniai gyvenome Japonijoje, tą viską žinojome...

Sugrįžęs namon, aš norėjau persigėjęms pagarsinti. Aš paraliau, bet cenzorius, urėdinkas, viską, kas turi būti uždrausta, turi pirma perskaityti — išbraukė viską, ką aš parašiau; tardamas: „prašau labai, ne jokį erzinautį, sėjančių neramumą frazų! Kokią tie maskoliki raštininkai turi man į rašyti tik apie erzinautius, būriaus dalykus ir tai kraite, kur teip daug gero ir gražaus. Kodėl nerabote jus apie svarbius dalykus? Ar tokie nėra gana? Apie karą negalima nieko garsinti.

— Ir jus paklausė?

— Mes visi klausome urėdinkų prisakymų.

— Bet kaip ilgai, kaip toli eina jūsų paklusnumas?

— Jis ne turi gal, neišnaikina-mas, amėnais, iki paskutiniam atsidusėjimui ir dar toliau. Klausyk, tik, klausyk! Tą pačią dieną — tik gal ne norėsi tikėti, bet tas buvo paskai laikraštį, taigi 26 d. sausio, buvo mums prisakyta, ant Dievo malonės, saugoties erzinti japoniečius. Aš apskaičiau tasyk laiko skirtumą tarp tolimų rytų ir čia, kad tikrai žinoti kada tas pasakymas likosi išduotas. Ir suradau, kad tas buvo tame laike, kada japoniečiai mūsų mušio laivus išmetė į padangas.

— Tai pas mus buvo naktis, baidėsi naktis!

— Čia buvo dar diena, liudna, nusiminimo diena...

Jis petraukė man švelniai, draugikiai.

— O, pone, palikite tą, nesier-zinkite. Kągi senas žaidžas draskyti... Tas jau seniai parėjo... Aš numiriau utarinke, 21 dieną šio mėnesio. Po to diena gal perėjo jau 11 mėnesių.

— Karė traukiasi jau 11 mėnesių.

— Taigi teip kaip Sebastopol... Aš numiriau ligonbuty; vaistų ne buvo, daktaras bėgiojo kaip pasuities. Ant galo jis sušuko: na, tai jau po viskam... na dabar jau mes viską gausime, teipgi vaistus. Ką jis tasyk mislijo? Kam gi buvo po viskam? Ar mums? Mes žiūrėjome į jį ir ant galo su-pratome, kad mums nėra jau nė jokios vilties. Bet mes, pone, ne norėjome mirti! Mirti tą dieną mūsų radosi bausi. Port Arthure buvo teip tyku kaip ant kapi-nių; tokios tykumos, tokio ramu-mo per čius metus mes ne per-gyvenome. Mislyti, kad šiądien tavę ne užmušė rodėsi mums įsta-bium. Dabar, svaiojome mes, eisi-me namon, į mūsų šeimynas, pas-vaikus! Mes juos vėl pamatysim... Ir tokioj valandoj, po-ne, toj minutoj, kada rodėsi jog visi kentėjimai išnyko, mirti! — Tai, lygiai tasyk, tuo minutoj, kada aš numiriau, prieš aušrą.

— Tą patį utarninką, beveik ta-me laike, aš buvau teatre. Dave veikla... kaip jis vadinais? „Kliostorių“ arba kitaip, panašiai. Akty tarpusė kalbėjome apie dalykus be vertės.

Man radosi, kad jis man norėjo pritraukti. Iš išbalsuos lupos nusišypsojo ir jis paklausė: — Na, koki ten buvo tie daly-kai?

Ju klausymas ir jo juokas buvo man ne malonus.

— Gal nežinojote tasyk, kas „ten“ atsitiko?

— Aš nuleidau žemyn akis ir ne drąsiai tariau.

— Bet jie visi žinojo! Su liudnu nusišypsojimu ir pasi-gailėjimu, paklausė jis:

Italijos pašibaigė štraikai tar-
naujančių ant geležinkelio. Ran-
das, ant išrisimo nesutikimų, su-
tikto sutvėrti santeikos komisija.

Maskoliška mokslo akademija
nutarė reikalauti visiško pripaži-
mo laisvės spaudai, be jokio apri-
biavimų.

Senatas Finlandijoje Helsin-
forse nutarė prašyti caro, idant jis
atimtų žandarų iš Finlandijos.

Bremene sudegė laivų dokai ir
krautuvės. Blydys gaisro padary-
tos labai didelės.

Kaip žvėrys jaučia oro atmainas?

Terp daugelio gyvūnų, besitarti-
nant audrai, apsirėškia neramu-
mas. Krekždės, varnos ir kitoki
paukščiai pradeda ne ramiai lakio-
ti, varlės kvaksti, net nerviški žmo-
nės jaučia kokią ten neišaiškinamą
nerviskumą. Ypač besitartinam
audros jaučia žalosos, gyvenančios
ant medžių varlės, kurios tik dėti
ikrus lenda į vandenį.

Prieš kiekvieną audrą jos prade-
da kvaksti ir tuomet apreiškia, jog
artinasi lytus. Prieš atėjusį tokio
apsirėškimo vieną duodasi
lengvai išaiškinti. Prieš kiekvieną
audrą, ant kelių, arba daugias va-
landų pasimažina oro spaudimas,
ką parodo ir kiekvienas barometras,
taigi prieštasia, kurią laiko už-
turioti parodyti orą, bet ištikro
randanti tik oro spaudimą. Jeigu
ji tūli gyvūnai jaučia teigiamą oro
permainas, tai tas pats netauto, to
kad jų kūnas yra kaip gyvas ba-
rometras. Kūno visokių gyvūnų
yra uždarytos vietos, kuriose
oro ir garų spaudimas yra
didis už atmosferos spaudimą,
rečiau būva mažesnis. Pilve visų
gyvūnų ir žmogaus garų spaudi-
mas yra didesnis už atmosferos
spaudimą. Jeigu kūną neįvyo
žvėris, arba žmogus perdurti, tai
žarnos, po įtekme mažesnio atmo-
sferos spaudimo išsiskiečia. Pas
gyvą gi gyvūnį, jeigu pasimažina
atmosferos spaudimas, o tas būva
prieš kiekvieną audrą, žarnos ir
pilvas teigiamai labiau išsiplūsta
ir tūli gyvūnai atjaučia, tik, žinoma,
ne visi lygiai. Paukščiai daugely
vietų, po audrą, tarp raumenų,
net kauluose turi tokias tuščias vietas
ir jos jungiasi su plaučiais, o plau-
čiai vėl, per kvėpavimo kanalą,
jungiasi su lauko oru. Tokiu bū-
du kiekvienas sumažėjimas atmo-
sferos spaudimo atsiliepija tuojau
ant tų tų paukščių kūno vietų.

Todėl tai paukščiai jaučiasi, je
jaučia labiau kiekvieną sumažė-
jimą atmosferos spaudimo, o tuom
pačiu jaučia labiau ir oro permai-
nas.

Tokias jau ypatybes turi ir da-
lies ir žmogaus kūnas. Ypač ner-
viki žmonės, moterys ir vaikai
jaučia besitartinančią oro permai-
nų: laike audros, arba kai besitarti-
nant, nerviški žmonės ir vaikai bu-
va nekantrūs, pikti, apimti tingi-
nio, nenori dirbti. Nerviški žmo-
nės prieš audrą tiesiog apserga, ne
gali užmigti.

Pasimažinimą oro spaudimo
ypač jaučia visoki gyvūnai kalnuo-
se, kur atmosferos spaudimas ma-
žesnis negu žemumose. Todėl tai
ant augusių kalnų žmonės ir žvėrys
greičiau palista; taip, pavyksian,
medžiotojas senes geriausi Europoje,
pargabenti į pietinę Ameriką, Andų
kalnuose pasirodė netikusiais, grei-
tai išlo. Žmogų augstose kalnuose
apvaldo kalnų liga, kuri
prasideda silpnumu, pereiną į svi-
gūlį apsiniaušimą kvėpavimas, prie
to dar būva tekėjimas kraujo iš no-
sies. Tas viskas paėina nuo pasi-
mažinimo oro spaudimo. Dėl
sumažėjimo oro spaudimo pilvas
ir žarnos išsiplūsta labiau, negu re-
kia, per tai organai, po kurių įtek-
ma gali sumažėti pilvo garų spau-
dimas darbuojasi smarkiai, o dėl
to vėl žmogus kūnas kalnuose
greičiau jaučia paaismą. Ypač
smarkiai darbuojasi raumenys prie-
likant kėjų ir rankų sanarių jų
duobutėse. Jeigu žmogus, arba
kitas koks žvėris, pasikelia augstai
ant kalno, tai jų kūną arba rankų
sanarių kaulai nesilaiko taip tvir-
tai savo lomentu, kaip tai yra že-
mumose, kur oro spaudimas dides-
nis. Kad tą pataisyti, gyvūlis tu-
o ištempti mąsulių prilaikančius
tuos sanarius ir ant žudo pajie-
gas; todėl tai žmonės ir žvėrys
kalnuose greitai palista, kadangi
jų raumenims atseina dvigubai dar-
buoti. Kadangi kalnuose oras
labiau praskiestas negu žemumoje,
tai tuom pačiu ir kvėpavimas ten
sunkesnis.

Dėl sumažėjimo oro spaudimo
neprate žvėrys kalnuose gaista ir
tai umai, kadangi prie persikeitū-
sų sanųjų organizmas ne gali
greitai prisitaikyti, organai nesid-
darbuoja normaliai. Būvo atsi-
tikimai, kad pasikėlė ant orlaivio
į dedelį augstį žmonės, dėl suma-
žėjusio oro spaudimo numirė, nu-
sileidus ant žemės orlaiviu, su
juom išlėkė žmonės buvo ne gyvi.

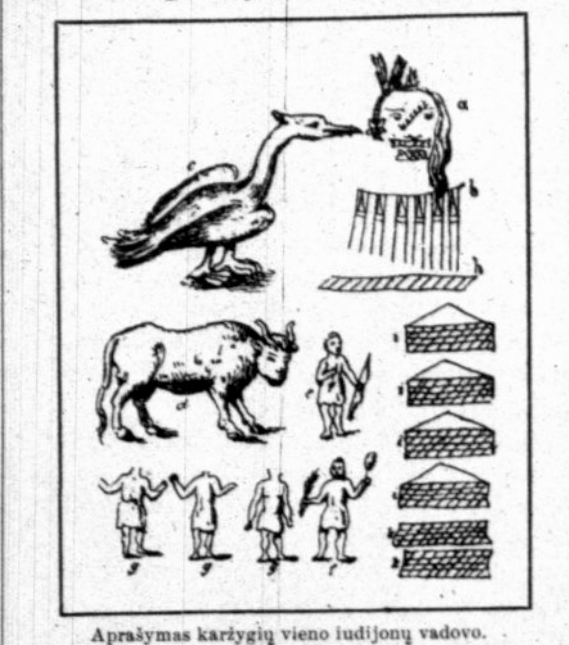
Paukščiai ne kenčia taip nuo
persikeitimo atmosferos spaudimo,
kadangi, kaip sakėme, kūne jų yra
daug tokių vietų garų susinkmi-
mū, kurios jungiasi su plaučiais
ir su lauko oru, per tai sumažė-
jimo atmosferos spaudimui, pasima-
žina ir spaudimas garų surinkimo vie-
tose. Per tai paukščiai gali pasi-
kelti į tokias augštybes, į kokias
žmogus be pavojaus negali pakilti,
nuo didelės augstumo gali umai
nusileisti į žemumą ir tas pauk-
ščius ne kenčia.

RAŠTO ISTORIJA

Pagal A. B. Schnitzlerį.

atliko kelionę, kuri traukėsi tris dienas ir
dėl jų narsumo (tą reiskia erelis) ir globos
dievų, pasibaigė laimingai (tą reiskia paveik-
slas želvės, kuris yra simbolis pasiekimo).

Kas buvo vadovu indijonų? Vardus su
pagalba abrozdinio rašto sunku nupiešti, bet
neicivilizuoti žmonės ir tą sunkumą pergalė-
jo. Mat vardai neicivilizuotų žmonių tan-
kiausiai perstatoma matomus daiktus, viso-
kiaus gyvūnus, paveikslas: šuns kailį, juodą
varną, greitakojį elnią; todėl ir vardus ne-
sunku perstatyti abrozdiniu raštu, priesiant
vietoje žmogaus, pavaldą to sutvėrimui, kurio
vardas buvo vardu ypatos. Paimkime kitą
paveikslėlį Amerikos indijonų abrozdinio ra-
što. Jis perstatoma karžygius vieno indijonų
vadovo. Pagarsėjęs po vardu „Punknuo-
ta“ (a ir b) indijonų vadovas paėjo iš Ger-
vių giminės (c). Visą savo gyvenimą jis per-
leido karšė. Jis dalyvavo šešiuose karžy-
guose (i ir k); dviejuose — kaip paprastas
karlautojas (k), o keturiuose likusiose (i) —
kaipo vadovas gerai apginkluotų kariau-
tojų (e) iš Bulių giminės. 14 metų (h) jis
galutinai išnaikino visus savo tautos priešus.
Viena priešų kariuomenė (f) jam pasidavė be
karės ir likosi paimta į nelaisvę, kareiviai
trijų kitų priešų (g) nenorėjo pasiduoti ir
mušėsi tarp ilgai, kol jų visų neišmūso, kol
visi nepuolė ant mušio lauko. Tą viską ne-
sunku matyti ant paveikslėlio ir, tokiu būdu,
rašta galima lengvai suprasti ir perskaityti.

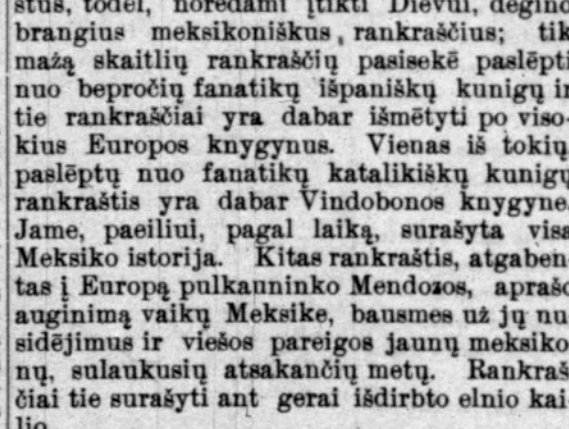
Aprašymas karių vieno indijonų vadovo.

Iš to paveiklo matome, jog pavidalą vi-
sokių žvėrių abrozdiniuose raštuose žmonės
vartojo dar ant paženklintų giminių ir ta-
utų. Tos veislės simboliškai ženklai pas Ame-
rikos indijonų vadovus totomis arba dode-
mais, o pas australiečius — kabongais. Mums
juokingas išroko toki vardai tautų ir tauti-
škų giminių, kaip: gervų veislė, bulių gim-
inė, želvų rysis ir t. t. bet neicivilizuoti žmo-
nės gerai suprato prasmę tokių mums išro-
danių juokingais vardų. Mat pas visus
žmones, stovinčius ant žemo kultūrinio laip-
sio, išsiplatinusi buvo idėja fetišimo, taigi
ypatys tikėjimasis pažiūrų, įtikėjimo, buk
dvasia žmogaus, jam pasimirus, pereiną į
koki žvėrį (fetišą). Kiekviena tauta, kiek-
viena giminė laikė už savo fetišą, taigi už
vietoje gyvenimo pasimirusių dvasių atskirą
gyvenimą ir garbiną jį kaip tikrą dievaitį.
Parsi už savo fetišą laikė gaidį, egiptiškai
— juodą jautį Apisą, amerikoniški indijoi-
nai — želvę, juodvarnį, gervę, elnią ir t. t.
Prie tokių perstatinėjimo dalykų, tankiai
maišėsi ir patys supratimas: neicivilizuoti
žmonės, pasimirusius savo giminės sanarius
vadino fetišų vardais. Todėl tai jie manė,
kad yra vaikai gervų, želvų arba kokio ki-
to gyvūno, pagal tą, koki gyvūną laikė
jė už savo fetišą.

Tankiausiai randa totemus ant antkapi-
nių akmenų. Akmenų tokių randa daug po
visą Ameriką, ypač gi daug jų pasitaiko ap-
linkinėse esero Huron.

Abrozdinis raštas labiausiai išsivystė
pas senovės meksikonus. Pasinaudodami iš
abrozdinio rašto, meksikonai įstengė sutvėr-
ti gana žymią literatūrą visoki laipnio, ypač
parašė daug moksliškų raštų, kaip tai: isto-
riškų, medžiškų, astronomiškų, matematikų.
Gaila vien, kad daugybę tokių raštų išnaiki-
no fanatiški ispaniški kunigai, nesupradami
jų didelės vertės, laikė už etabldiskus ra-
štus, todėl, norėdami įtikti Dievui, degino
brangius meksikonų rankraščius; tik
mažą skaitlių rankraščių pasiekė pasiepti
no bepročių fanatikų ispaniškų kunigų ir
tie rankraščiai yra dabar išmėtyti po viso-
kios Europos knygynus. Vienas iš tokių,
pasieptų nuo fanatikų katalikiškų kunigų
rankraščių yra dabar Vindobonos knygynė.
Jame, pailiuli, pagal laiką, surašyta visa
Meksiko istorija. Kitas rankraštis, atgaben-
tas į Europą pulkannoko Mendosos, aprašo
augimą vaikų Meksike, baumes už jų nu-
sėdėjimus ir viešos pareigos jaunų meksiko-
nų, sulaukusių atsakančių metų. Rankraš-
čiai tie surašyti ant gerai išdirbto elnio kai-
lio.

Paduodame žemiau paveikslą vieno meks-
ikonų rankraščio. Jame yra įžanga Meks-
iko istorijos. Kingsborough tvirtina, kad
tai yra senas padavimas apie susitvėrimą Meks-
iko viešpatystės. Sulyg to padavimo, meks-
ikonai viešpatystė likosi sutvėrta ate-
kų, kurie persikėlė ant Amerikos sausumė-
no salos Azlano ir daugiau negu šimtą me-
tų vaikščiojo iš vietos į vietą po platų sau-
sę.

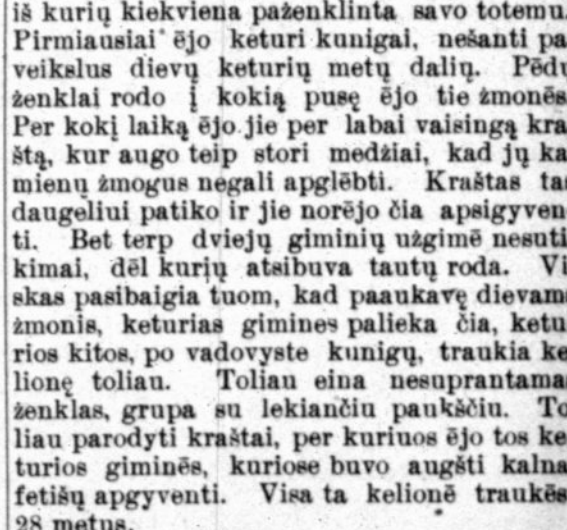

Padavimas apie susitvėrimą Meksiko viešpatystės.

žemį. Prisigriebe meksikonų jurių, čia
pastatė miestą Tenochti Han ir užkariavę
kaimyninius apskrėtus, sutvėrė didelę ir ga-
lingą viešpatystę. Ant privesto paveikslėlio
nupieštas persikėlimas atekų į krastai, per
kurios jie ėjo, kol neprišigriebe į Meksiką.
Kaip matyti ant paveikslėlio, jie persikėlė
nuo salos, ant kurios buvo šeši miestai ir
etabldiska baznyčia. Salą valdė karaliaus,
ant paveikslėlio parodytas ilgose drabužinė-
se ir karalienė, su augstu galvos papuošimu
ir veidrodžių užpakaly. Toliau ant paveik-
slėlio stovi ypata su susivėlusiais plaukais,
kuri ant valties plaukia nuo salos ant sau-
žemio kranto. Tas reiskia persikėlimą atekų
per jures; kadangi nuo to laiko meksiko-
nai pradėjo skaityti laiką, kaip mes nuo
Christaus gimimo, tai ant paveikslėlio tas
paženklinta ypatisku ženklui, reiskiančiu pir-
mus metus meksikonų kronologijos.
Pirm iškeliaivimo, atekai susirinko ant šven-
to kalno, kur gyveno svarbiausias jų dievaitis.
Čia jie meldėsi, ką rodo ženklai einanti
augstyn į dangų ir po tam jau organizuoja
tikrą kelią. Toliau mes matome, kad tuo-
se karžyguose dalyvavo aštuonios giminės,
iš kurių kiekviena paženklinta savo totemu.
Pirmiausiai ėjo keturi kunigai, nesanti pa-
veikslas dievų keturių metų dalių. Pėdų
ženklai rodo, į kokią pusę ėjo tie žmonės.
Per kokį laiką ėjo jie per labai vaisingą kra-
štą, kur augo teip stori medžiai, kad jų ka-
mių žmogus negali apgibti. Kraštas tas
daugeliui patiko ir jie norėjo čia apsigyventi.
Bet tarp dviejų giminių užgimė nesuti-
kimai, dėl kurių atsibuvo tautų roda. Vi-
ekas pasibaigia tuom, kad paaukavę dievams
žmonis, keturias gimines palieka čia, ke-
turiuos kitos, po vadovystę kunigų, traukia ke-
lionę toliau. Toliau eina nesuprantamas
ženklas, grupą su lekiančiu paukščiu. To-
liau parodyti krastai, per kuriuos ėjo tos ke-
turiuos giminės, kuriose buvo augsti kalnai
fetiškų apgyventi. Visa ta kelionė traukėsi
28 metus.

Abrozdinį raštą vartoja Amerikos indijoi-
nai iki šiai dienai. Teip, pavyksian, 1520
meksikonų, tirinėtųjų partiją, po vadovystę
dviejų indijonų vedėjų, ištraukė tirinėti
pelkėtus, girionis apangusius kraštus pau-
pius Missisipi, bet kelionė paklydo ir
ilgai klaidžiojo po tankią girią. Pirm ištrau-
kimo į kelią, indijonai vedėjai užsimanė
pranešti apie atsitikimą savo tautiečiams.
Nuplėję jie šmėta beržo žievės ir ant jos išrė-
žė ant paveikslėlio parodytus pašinėjus ir
tą raštą pritvirtino prie ilgo smaigo, kurį

Tirinėtųjų ekspedicija.

matomų vietų įsimeigė į žemę. Iš to paši-
nelio matyti, kad visa ekspedicija susidėjo iš
europiečių ir 2 indijonų europiečiai nupie-
šti su skrybelėmis. Ekspedicijai buvo geolo-
gas, nupieštas su knygą ir keturias kitas ypa-
tas; toliau ėjo sargyba iš 9 kareivių su 8 ka-
rabinais. Čia dar nupieštas koks paukštis
ir želvė, sumedžioti ir suvalgyti laike tris
apstojimus, ką rodo trys nupiešti laurai
(fig. 13, 14 ir 15).

Pretikiškas autaris.

popieris ir pas inijonų turi tokią jau svar-
bą kaip pas mus visoki pretikiškas kontraktai
ir dokumentai. Ženklas kryžiaus vidury
reiskia apsimainymą. Elle 30 brūkšnių, pa-
dalintų į tris dalis, po 10 kiekvieno daly-
po užmušto bobru — reiskia 30 bobrų kailių.
Karabinas, kurio vamzdis nukreiptas į bobrą,
reiskia, kad visus tuos bobrus nušovė laike
medžiūnės. Toliau, dešinėj pusėj nupiešti
tris žvėrys: baltasis bizonas, jūrinės udros ir
avis. Tas reiskia: „išuomi apreiškiau, jog
už 30 bobrų kailių gavau: bizoną (ameriko-
niškąs jautis), jūrinę udrą ir avį.“ Taigi,
mat, tas raštas yra tai, teip sakant, kvita.

— Ne, su visu ne, — stenėjo
Morkus — viskas visai teip kaip
restauracijai.

— Ar ne teisybė? — džiaugėsi
motina.

Morkus tuojau po pietų apsi-
metė nesveikumu ir greitai prasi-
kalino. Tuojau nuėjo į restaura-
ciją „Palosios mekos“ ir sėdė
teip paprasto stalo. „Dievui te-
gi bus garbė, kad jis nuo tokio
baisaus likimo ištruko. Bet liko
dar seimyną gyvenanti dešinėj pu-
sėj „Palosios mekos.“ Čia tik
turės geriau pasisekti. Ir sekan-
čios nedėlios diena, gerai ap-
rėdęs, atsilankė iš pas kitą seimyną,
turinčią galingą tekėti dukterį.

Proklamacija gubernatoriaus Van Diemon salos į dabuvius.

Kodėl Jonas Morkus pasi- liko nevedęs?

HUMOKESKE E. A. HENNINGO.

Jonas Morkus ne buvo moterų
priešu, bet jis iki šiol gyvenimą
seno vienišio vyro laikė už di-
žiausią laimę. Ne reikėjo kęsti
moteries pikto, su jos nervais
vargą turėti, nereikėjo pinigų iš-
leidinėti ant pačios drabužių, o
kelionių vasaros laike ant kaimų,
klausyti pačios pamokslų už ma-
žiausią prasizengimą, neturėjo
vargu su tarnaitėmis; vienu žodžiu,
gyveno ramiai, galėjo dėdyti pin-
kus, kartais tik, kad parodyti jog
yra laisvas, apsigavindavą galvą
paimtais per miegą gėrymais. At-
mušė drąsiai visus besistengimus
visų motinų ir tety, norinčių tvirti
poras; prie to prapato mažam
miesteliui, kur Jonas buvo sodo
sektoriumi; moterys laikė jį už
netinkantį ženyboms ir paliko ant
galo ramybę.

Ant visų viskas persikeitė ir pra-
džia padarė pats Jonas Morkus.
Jo paties lupos, po ilgą apsar-
vystų, ištarė nuo svarbius zo-
džius: Neina kitaip, už turui ap-
sivist! Priešais vienoj per-
keitimo Jono pažiūrų buvo ne ko-
kia ten netikėta meilė, širdies jau-
my prisikėlė, bet tokį nuspre-
dimą pagimdė visai prozaikiški pil-
vo geidavimai. Jonui mat restau-
racijos valgis įgriso iki ausų ir jo
pilvas šaukė atsakančio valgio
perkeitimo. Miesteliui buvo tik
viena geresnė restauracija „Pilo-
sios Meikos“, kur Jonas per visą
laiką valgė. Buvo tai gana gera
restauracija, vienatė visą ap-
linkinę ir senas nevedėlis buvo
ant jos malonės ir nemalones at-
duotas. Viršios visos repertuaras
susidėjo iš septynių prisakymų,
kurie dalinosi ant septynių sanvai-
tė dienų su neklaidingumu laiko-
rodžio, antrosios penkdesimties di-
kartu per metus. Tas mat Jonui
ant ilgo laiko buvo ne pakenčia-
mus.

Nors Jonas su visomis turinio-
mis suaugusias dukters seimyn-
oms buvo pertraukęs ryšius, bet su
dviejm, turinčiomis galingas te-
kėti, dukteris užlaikė dar pusiau
draugiškus susinešimus ir kad jo
atsiūkiamą čia ne atmes, apie tai
jis buvo persitikiręs. Vieną gra-
žią nedėlios dieną, pietų laike, jis
pabarškino į duris vienos seimyns
gyvenančios kairėje pusėj „Palo-
sios Meikos“ ir paklausė labai ši-
dingu tonu apie sveikatą mamos
ir merginos dukters.

Kaip tai mažuosie miesteliuose
yra paprotys ir kaip Jonas visai
teisingai tikėjo, jį paprašė pasilik-
ti bent ant pabandymo poros
laukyti sribos. Tai prastas val-
gis viršios neturi, dukterį pati
rupinasi apie virimą, kalbėjo mo-
tina. Prasė todėl širdingai svečio
pasilikti ant pietų.

Morkus gysinė. Bet ištikro jis
to ir norėjo. Mat jis prisilaikė
principo: „pirma apsarvysti, o
paskui daryti“, ir virimas juk buvo
pamatu prie tvėrimo loonos seimyn-
nos! Todėl Morkus, su nekan-
trumu laukė, ką duos valgyti.
Restauracijai „Palosios meikos“
šiandien duoda šonkaulius su lešiu-
kais ir Jono pilvas raukėsi prie
vieno pamatymo apie restaura-
cijos kio dienos valgį.

Atėjo pietus; atnešė sribą ir
išvalgė ir artiosi svarbi valanda.
Jono akys nesitraukė nuo durų
vedančių į departamentą vidurinių
reikalų, širdis jo plakė. Atsidarė
durys ir jo akys vėl sustingo, kada
ant įnešto bludo pamatė: šonkaulius
su lešiuais, taigi tai patį valgį,
kokį šiandien duoda ir restaura-
cijai „Palosios meikos.“

Su dusavimu ir viduriniu nusimi-
nimu, raginamas Jonas galėjo pra-
rityti vos porą kasnių, bet motina
greitai patėmėjo jo kaipi nūdiugi-
mą. Savo optimizme ir motiniš-
koj meilėj protavo jį visai klai-
džiai, kada jį pasakė: ar neteisė-
džiai, kad jis nūdiugote, radę pas
matyti patį, prie ko prapratote res-
tauracijai, bet tas duodasi lengvai
išaiškinti: mano dukterį mokinosi
virimo restauracijai „Palosios
meikos“ ir tuomi jį jau nestovi
žemiau už savo mokinioj, restau-
racijos virėjį.

— Ne, su visu ne, — stenėjo
Morkus — viskas visai teip kaip
restauracijai.

— Ar ne teisybė? — džiaugėsi
motina.

Morkus tuojau po pietų apsi-
metė nesveikumu ir greitai prasi-
kalino. Tuojau nuėjo į restaura-
ciją „Palosios mekos“ ir sėdė
teip paprasto stalo. „Dievui te-
gi bus garbė, kad jis nuo tokio
baisaus likimo ištruko. Bet liko
dar seimyną gyvenanti dešinėj pu-
sėj „Palosios mekos.“ Čia tik
turės geriau pasisekti. Ir sekan-
čios nedėlios diena, gerai ap-
rėdęs, atsilankė iš pas kitą seimyną,
turinčią galingą tekėti dukterį.

tvirtynę, kol jį ne pasidavė. Po
pasilapio kalbai motinos su duk-
tere, po ilgą besiduravinimą, mo-
tina prisipažino už pergalę ir iš-
davė teip nekantriai Jono lau-
kiamą užprašymą pasilikti ant pie-
tų. Morkus apreiškė, jog jis už-
gandintas bus kad ir iš prasčiausio
valgio; juo prastesnis valgis, juo
geresnis.

— Visgi geriau — knabzdėję mo-
tina į ausį savo dukterei — jeigu
mes valgi pergabensime iš restau-
racijos „Palosios meikos.“ Ta-
vo virtas valgis ne patiks pripra-
tusiam prie restauracijos valgių
vyriui, o neatskančiu valgiu gali-
ma jį išsyk atstumti, sunaikinti jo
mierius. Ir po sribai nešė ga-
ruojantį blūdą su šonkauliais ir
lešiuais, visai teip, kaip restaura-
cijai „Palosios meikos.“

Morkus išsyk ne teko žado, pas-
kui kaipi pasiuoti; jis atsiveikino
teip greitai, kad paėmė net serve-
tą, su kurią buvo užsidėjęs kru-
ting. Nuėjė į restauraciją
„Palosios meikos“, prisiekė jį
devyndešimties devyntis kartus,
geriau šonkaulius su lešiuais
lik mirštant valgyti restauracijai,
negu daleisti virti tą patį kokias
kvalitai žaislai. Todėl tai Jonas
Morkus pasilikio vienišiu, neap-
sivedė per visą amžį.

Redakcijos atsakymai.

„DUOKIS SANARIUI. Norint kam
„kuoti“ kailį, reikia ten pabari-
mą siųsti, kur užsiplėnė ant ba-
rimo savo raštą patalpino; kitur
patalpintas pabarimas bus nesu-
prantamu. Už visą netvarką Su-
sivienijime Tamista kaltini Penn-
sylvanijai, tuom tarpu kalti tam
Susivienijimo visi sanariai, kad ant
seimo siūniai delegatus, kuriems
nerupi tautiški reikalai, o ar toki
delegatai yra jį Pennsylvanijos, ir
iš kitur, tas jau vis tiek. Tamista
bari ne tikrus kaltininkus, tik kal-
tės pasekmę.

Mūsų pagalbį reikalauose, kur lai-
kome už reikalingą atsakymą koki-
am laikraščiu, pas atsakome. Lai-
kraščiai yra ant to: „Kad duoti
kam, tai duoti.“ Bet jį užduotė
tarnauti visuomenės reikalams, o
ten nieko bendro ne turi su davi-
mu kam nors j kaili.

Dėl uknelio karė pralai- meta.

Vienoje didelėje karėje vyriaus-
ias vadas pasiuntė savo adjutan-
tą duoti žinę vienam iš pulkaun-
čių, idant pasirengtų ant užgavimo
kairiojo prieštaliaus sparno. Sto-
kuojant padkavoj vieno uknelio,
adjutanto arklio padkava atsiluo-
savo, arklys sukupo, adjutantas
krito ir ant smert užsimušė. Karė
liko pralaimėta, nes pulkauninkas
nesulaikdamas nuo savo vado in-
strukcijų nebuvo pasirengęs, kada
priešas apsupo jį ir sumušė. Ne-
pajėmė ant mažų dalykų tankiai
atgabėna didelės nuotartos. Kaip
jau daug žmonių nutudė savo gy-
vastį nepajėdami ant mažų kūno
silpnųjų, apsirėikusių jų siste-
mos, kaip vė: nuzudymė apeto,
nemigos ir kitų mažų silpnųjų.
Trinerio Amerikoniškąs Elikstras
Kartoj Vyno buti juos pagelbė-
ję, jei jie būtų juos užsėję jo grie-
bius. Jis sužadina pilvą, duoda
jam norą priimti maistą, pagerina
zlečbiojimą, per ką danginasi
kraujas ir žmogus gauna naujas
pajėgas, naują gyvybę ir gražybę.
Yra tai vienatė natūrališka gyei-
dys, padirbta iš vnyvųjų ir zole-
lių. Gaunamas visose apietose ar-
ba pas patį pabrūkta Jozuapą Tri-
nerį, 799 S. Ashland ave., Chica-
go, Ill.

Drangysezių Reikalai

Trečias Didelis Lietuvosizkas
Ballus.
Chicago, Ill. Martyno Drute Lietuvių
Evangelikų parengė balio sutelktų, 6 d.
geguojo, 1905 m. Rešeris saleje, 200—224
V. 12th st. tarp Jefferson ir Union ul.
Prasidės 7.30 vakare, ukties vyrai su
moteris 25c. Bus graus patalpinami-
mas, muzika po vadovystę Valentini-
vicius. Kviecia visus kuokalingiausius
susiurinti ir apgalgi lyg nore pa-
linkiminti.
Komitetas.
(V—5)

Jau Artinasi 12tas Ballus.
Nedeliu, 30 balandžio (April) 1905, at-
sibus dviliktas ballus Jaunu Amerikos
Lietuvių Patalpinamini Klubo, Frei-
held Turner saleje, 3417—3421 S. Halsted
st. Prasidės 7 val. po pietu. Grajus pro-
fesorius Kleider, Isengas vyrams 35c., o
moterims 25c. Visi yra sirdingai už-
prasomi.
Komitetas.
(IV—28)

Ballus! Didelis Ballus!
Chicago. Drute Teisybe Myletoju tu-
ras dideli ballu 30 d. balandžio 1905 m. K.
Laudanskio saleje, 3117-19-21 S. Morgan
st. Užprasom visus lietuvius ir lietu-
vaites atsilankyti ant srio pulkaus ba-
laus. Visas pelnas nuo ballaus bus pado-
litas sriep: dals eis ant Maskolijos revo-
lucijonierių, dals ant Lietuvių buvan-
cū Japono nelaisvėj ir dals ant Lietu-
vų Ligonbuos. Delogai Drute T.M.
užprasom kuokalingiausius susirinkti
visas Drute, Klubius, lietuvius ir lietu-
vaites susiepti savo tautiecius visoki-
se nelaimėse ir pakeiti savo tautos vardą.
Su pagoda.
Drute Teisybe Myletoju.
(29—19)

Tautiszkas Ballus Sus. Liet. Am.
Chicago vietinė Susivienijimo Lietu-
vū Amerikos 36-ta kuopa parengia balio,
subato, 29 d. balandžio 1905 K. Lau-
danskio saleje po 3117 S. Morgan str.
kampas 31-mo Pieslo, (Bridgeport).

Ballus prasidės 7-ta valanda vakare ir
trauks iki 13-tos takties. Ant srio ba-
laus bus leidžiamas ant islaimejimo.
Naujas ankunotas laikrodėlis ver-
tes 20 dol., už tai patį tikėta ka in sale
ineisi.

Kviecia Lietuvių ir Lietuvaites
kuokalingiausius atsilankyti ant mus
Tautiszkos ballaus, didžiausios Lietuvių
organizacijos Amerikoje. Grajus lietu-<

